

Rolnik z kontraktem

– kontraktacja ziół

Umowa kontraktacyjna należy do umów o charakterze cywilnoprawnym. Reguluje ją art. 613-626 Kodeksu cywilnego. Stronami umowy kontraktacji są producent rolny oraz kontraktujący. Producentem może być każdy podmiot, czyli osoba prawna, osoba fizyczna, ale również grupa producentów rolnych lub ich związek. Warunkiem jest zajmowanie się wytwórczą działalnością rolniczą przez dany podmiot. Mowa tutaj o produkcji roślinnej, zwierzęcej, ogrodniczej oraz sadowniczej. Również w przypadku podmiotu kontraktującego, może być to osoba fizyczna lub osoba prawna.

Umowa kontraktacji składa się ze:

- zobowiązania producenta do wytworzenia i dostarczenia oznaczonej ilości produktów rolnych określonego rodzaju,
- zobowiązania kontraktującego do odebrania tych produktów w umówionym terminie i zapłacenia umówionej ceny.

Na piśmie

Zgodnie z prawem (art. 616 Kodeksu cywilnego), umowa kontraktacji powinna być zawarta na piśmie. Jest to forma zastrzeżona dla celów dowodowych. Umożliwia to zabezpieczenie producenta i kontraktującego. Ewentualne dowodzenie szczegółowej treści warunków tej umowy przed sądem może być problematyczne, jeżeli warunki te nie zostaną określone w treści dokumentu.

Ilość i rodzaj produktów

Zgodnie z zapisami umowy kontraktacji, producent rolny ma obowiązek wytworzyć i dostarczyć określoną ilość produktów rolnych danego rodzaju. Musi również umożliwić kontraktującemu nadzór i kontrolę nad wykonywaniem umowy.

W przypadku braku możliwości dostarczenia surowca z przyczyn niezależnych od producenta, rolnik musi zgłosić zaistniałą sytuację kontraktującemu w czasie określonym w umowie.

Odbiór i zapłata

Do obowiązków kontraktującego należy odebranie produktów w umówionym terminie oraz zapłacenie ceny zgodnej z umową. Kontraktujący (szczególnie w przypadku polowej uprawy ziół) może oferować dodatkowe świadczenia, takie jak pomoc doradcza, monitoring upraw, przekazywanie nasion czy materiałów do produkcji.

Wszystkie dodatkowe świadczenia powinny być ujęte w umowie pomiędzy podmiotami.

Typowa umowa

W typowych umowach kontraktacyjnych, dotyczących produkcji roślinnej, przewiduje się następujące obowiązki dla producenta:

- zasianie (zasadzenie) oznaczonego w umowie obszaru określonym i roślinami,
- przeprowadzenie pielęgnacji tych upraw,
- korzystanie z dostarczonego przez kontraktującego materiału siewnego lub sadzonek,
- zawiadamianie kontraktującego o wszelkich wypadkach, które mogą mieć wpływ na wywiązanie się z umowy (np. klęski żywiołowe, występowanie chorób lub szkodników roślin),
- dostarczenie produktów do punktu odbioru przez kontraktującego na własny koszt.

Zasady, którymi kieruje się większość większych podmiotów kontraktujących surowce zielarskie:

- gospodarstwo rolne powyżej 5 ha z własnymi nieruchomościami rolnymi,
- najlepiej gospodarstwo kontynuujące produkcję zielarską,
- gospodarstwo leżące w odległości nie więcej, niż kilkadziesiąt kilometrów od siedziby kontraktującego podmiotu, ma to na celu szybki transport (szczególnie świeżego surowca),

- chęć uczestnictwa w szkoleniach, otwartość na doradztwo podmiotu kontraktującego o tematyce agrotechniki produkcji surowca, możliwość udostępnienia podmiotowi kontraktującemu upraw w celu rutynowych kontroli produkcji surowca, który został ujęty w kontrakcji.

Rozpoczęcie zakontraktowanej uprawy

Przed rozpoczęciem polowej uprawy ziół należy przeanalizować rynki zbytu danego surowca. Takie rozeznanie oznacza uzyskanie informacji komu może sprzedać wyprodukowany surowiec lub co należałoby produkować, aby mieć komu go sprzedać na danym terenie.

Kolejna decyzja to dobór roślin do lokalnych warunków glebowo-klimatycznych oraz potrzeb rynku. Da to możliwość dobrania produkcji w taki sposób, aby móc wytwarzać to, co jest możliwe do wyprodukowania na danym terenie pod względem przyrodniczym i ekonomicznym. Dla kontraktującego ważnym aspektem będzie fakt, że gospodarstwo produkuje surowiec stale i ze stałymi plonami.

Kodeks cywilny przewidział możliwość dwójakiego sposobu określenia w umowie ilości produktów rolnych, które mają być wyprodukowane przez producenta rolnego. Strony mogą podać:

- liczbę kilogramów lub sztuk zakontraktowanych produktów (np. 10 ton)
- oznaczyć obszar, z którego produkty te mają być zebrane (np. 1 ha).

Dopuszczalne jest szczegółowe ustalenie jakości towarów, które mają być dostarczone odbiorcy. Rolnicy prowadzący wspólne gospodarstwo rolne, zawierając umowę kontraktacji, powinni mieć również świadomość, że w przypadku, gdy przedmiot kontraktacji ma być wytworzony w gospodarstwie prowadzonym wspólnie przez kilka osób, odpowiedzialność tych osób względem kontraktującego jest solidarna.

Dobra Praktyka Wytwarzania (wytyczne GACP)

Duża część większych firm kontraktujących rośliny zielarskie kieruje się wytycznymi GACP, czyli Dobrej Praktyki Wytwarzania. Ich celem jest zapewnienie bezpieczeństwa konsumentów

poprzez ustanowienie standardów jakości dla roślin zielarskich. Wytyczne to szereg zasad, których stosowanie ma sprawić, że surowiec zielarski zostanie zachowany w jak najlepszej jakości.

Wytyczne zawierają zalecenia dla producentów, dotyczące ograniczenia zanieczyszczenia do minimum.

Szczególnie ważne są aspekty, takie jak:

- produkcja w sposób higieniczny, w celu ograniczenia do minimum obciążenia mikrobiologicznego,
- precyzyjna i przemyślana produkcja, która ma wpływać na wszystkie zabiegi procesu które mogą obniżać jakość produktu końcowego.

Źródło: <https://www.kpir.pl/index.php/porady-prawne/54-umowa-kontraktacji>

Przemysław Cieniuch

Dział Technologii Produkcji Rolniczej, DODR